

U 51/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 13.11.2025

Sisäministeri Mari Rantanen

Johtava asiantuntija Sini Hangaslammi

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI UNIONIN PELASTUSPALVELUMEKANISMISTA JA UNIONIN TUESTA TERVEYSUHKIIN VARAUTUMISTA JA REAGOINTIA VARTEN SEKÄ PÄÄTÖKSEN N:O 1313/2013/EU (UNIONIN PELASTUSPALVELUMEKANISMI) KUMOAMISESTA

1 Tausta

Euroopan komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1313/2013/EU unionin pelastuspalvelumekanismista (jäljempänä unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta (COM(2025) 548 final).

Unionin pelastuspalvelumekanismi on perustettu edellä viitatussa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä parantamaan ja tehostamaan Euroopan maiden yhteistyötä ja helpottamaan koordinoitua pelastuspalvelun alalla luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ennaltaehkäisyssä, varautumisessa ja avustustoiminnassa. Päätös tuli voimaan joulukuun 2013 lopulla ja sitä alettiin soveltaa 1.1.2014.

Unionin pelastuspalvelumekanismin toiminta perustuu nykyisellään eurooppalaiseen hätäavun koordinoitumakeskukseen (ERCC) sekä eurooppalaisiin hätäapuvalmiuksiin, jotka sisältävät muun muassa pelastusmuodostelmia, asiantuntijoita ja materiaalista tukea. Hätäapuvalmiudet muodostuvat jäsenvaltioiden vapaaehtoisesti unionin käyttöön antamista kansallisista avustusvalmiuksista (European Civil Protection Pool), joiden lopullinen käyttöönotto on jäsenmaiden toimivallassa, sekä EU-tason rescEU-valmiuksista, joita jäsenvaltiot hankkivat ja isännöivät Euroopan komission rahoituksella. RescEU-valmiudet voidaan ottaa käyttöön ylivoimaisissa tilanteissa, joissa kansalliset voimavarat ja jäsenvaltioiden Euroopan pelastuspalvelureservin käyttöön ennakoon sitomat valmiudet eivät riitä varmistamaan tehokkaita avustustoimia.

Unionin pelastuspalvelumekanismin toimintaan osallistuu tällä hetkellä EU-maiden lisäksi 10 osallistujamaata (Participating States, PS), joita ovat Norja, Islanti, Turkki, Albania, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Moldova, Serbia, Bosnia ja Herzegovina ja Ukraina.

Komission uuden ehdotuksen taustalla on erityisesti yhä monimutkaisemmat ja monialaisemmat kriisit, kuten COVID-19-pandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, jotka edellyttävät kokonaisvaltaisempaa ja yhtenäisempää lähestymistapaa kriiseihin varautumisessa ja vastaamisessa.

EU:n pelastuspalvelumekanismin uudistaminen on yksi EU:n varautumisunionistrategian avaintoimista. Ehdotuksessa esitetyt muutokset ja laajennukset pelastuspalvelumekanismin toimintaan toimeenpanevat myös muita keskeisiä varautumisunionistrategian avaintoimia liittyen muun muassa siviili-sotilaalliseen yhteistyöhön, väestön varautumiseen ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön.

Pelastuspalvelumekanismin uudistus kytkeytyy myös muihin turvallisuuteen liittyviin keskeisiin EU:n strategioihin, kuten sisäisen turvallisuuden strategiaan, valkoiseen kirjaan

Euroopan puolustusvalmiudesta sekä EU:n varastointistrategiaan ja lääketieteellisiä vastatoimia koskevaan strategiaan.

Ehdotus on tiiviissä yhteydessä EU:n monivuotista rahoituskehystä koskevaan ehdotukseen.

2 Ehdotuksen tavoite

Asetuksen tavoitteena on parantaa unionin ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, jolla ehkäistään kaikenlaisia luonnon tai ihmisen aiheuttamia katastrofeja sekä varaudutaan ja reagoidaan niihin, tapahtuivatpa ne sitten unionin alueella tai sen ulkopuolella, mukaan lukien varautuminen ja reagointi terveysuhkiin sekä tilanteet, joissa vaikutukset tuntuvat samanaikaisesti useilla aloilla.

Ehdotuksen tavoitteena on kattaa entistä paremmin sektorirajat ylittävät kriisit, kuten vakavat rajatylittävät terveysuhat, sekä vahvistaa koordinaatiota, ennaltaehkäisyä ja varautumista.

Komission ehdotuksessa keskeisenä uudistuksena on monialaisen varautumistason ja kriisikoordinoitintokeskuksen perustaminen sekä terveysuhkiin varautumisen ja reagoimisen rahoituksen sisällyttäminen kokonaisuuteen. Ehdotukseen liittyy uusia siviili-sotilaalliseen yhteistyöhön, väestön varautumiseen ja yksityisen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyviä elementtejä. Lisäksi ehdotuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa nykyisiä menettelyjä yhdistämällä pelastuspalvelumekanismien toimintaan ja rahoitukseen liittyvät säännökset yhdeksi kokonaisuudeksi erillisellä liitteellä ja yhdenmukaistamalla komission tukeen liittyviä rahoitusprosentteja.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ehdotettu asetus perustuu päätöksellä N:o 1313/2013/EU perustettuun unionin pelastuspalvelumekanismiin sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/522 unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health) perustamisesta kaudeksi 2021–2027 ja asetuksen (EU) N:o 282/2014 kumoamisesta (jäljempänä, EU4Health-ohjelma). Lisäksi asetusehdotuksen liitteessä I annetaan ei-kattava luettelo tukikelpoisista toimista ja määritetään komission tukea koskevat rahoitusprosentit.

Asetusehdotuksen perustana toimivat pitkälti nykyisen pelastuspalvelumekanismien keskeiset elementit, jotka liittyvät ennaltaehkäisyyn, varautumiseen ja avustustoimiin. Tiettyjä olemassa olevan lainsäädännön puitteissa tehtäviä toimia vahvistetaan ja selkeytetään uudessa ehdotuksessa, koskien muun muassa logistiikkakeskusten perustamista, valmiuksien ennaltsijoittamista ja konsuliapua ja edistämään joustavia logistisia ratkaisuja erilaisissa tilanteissa.

Asetusehdotus jakautuu yleisiin säännöksiin, pelastuspalvelua koskevaan osioon, terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevaan osioon sekä loppusäännöksiin.

Yleiset säännökset (1–12)

Asetuksen soveltamisala kattaa ihmisten, ympäristön, omaisuuden ja kulttuuriperinnön suojelun kaikenlaisilta luonnonkatastrofeilta ja ihmisen aiheuttamilta katastrofeilta, mukaan lukien rajatylittävät vakavat terveysuhat. Lisäksi asetuksella mahdollistetaan monialainen koordinointi tilanteissa, joissa sovelletaan unionin muita kriisi- tai riskinhallintamekanismeja. Katastrofilla tarkoitetaan sen aiheuttajasta riippumatta tilannetta, jolla on tai voi olla vakavia vaikutuksia ihmisiin, kansanterveyteen, ympäristöön, kriittiseen infrastruktuuriin tai omaisuuteen, ml.

kulttuuriperintö. Kriisillä tarkoitetaan mitä tahansa meneillään olevaa tai uhkaavaa katastrofia, jolla on vaikutuksia tai joka voi vaikuttaa samanaikaisesti useisiin sektoreihin.

Asetuksen yleisenä tavoitteena (artikla 4) on vahvistaa unionin ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä kaikenlaisten luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisemiseksi sekä niihin varautumiseksi ja vastaamiseksi, jotta voidaan hallita unionin sisällä tai ulkopuolella mahdollisesti esiintyviä rajatylittäviä vakavia terveysuhkia ja tilanteita, joissa vaikutukset koskettavat useita sektoreita samanaikaisesti. Yleiseen tavoitteeseen pyritään erityistavoitteiden kautta, jotka sisältävät ennaltaehkäisyyn, varautumiseen ja vasteeseen liittyviä toimia, ml. vahvistamalla katastrofiriskien ja -uhkien ymmärtämistä, valmiuksien kehittämistä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla sekä parantamalla jäsenvaltioiden ja unionin varautumista kaikilla yhteiskunnan tasoilla.

Keskeinen uusi elementti ehdotuksessa on siviili-sotilasvarautumisen ja yhteistyön edistäminen (artikla 5). Asetuksessa esitetään, että komissio yhdessä EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan kanssa kehittää toimenpiteitä siviili- ja sotilasyhteistyön sekä kriisivalmiuden vahvistamiseksi, parantaa koordinaatiota jäsenvaltioiden kanssa ja selkeyttää rooleja, vastuuta ja prioriteetteja kriiseihin varautumisessa ja niihin reagoimisessa. Lisäksi laaditaan unionin laajuisia skenaarioita, jotka tukevat koulutusta, harjoituksia, toimintamalleja ja tehokasta yhteistyötä kriisitilanteissa.

Asetuksen mukainen assosioituminen voidaan avata kolmansille maille, kuten Euroopan vapaakauppaliiton jäsenille, jotka kuuluvat Euroopan talousalueeseen, Euroopan pienvaltioiden, unioniin liittyville maille, ehdokasmaille ja mahdollisille ehdokasmaille, Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluville maille sekä muille kolmansille maille. Osallistumissopimuksissa määritellään osallistumisen ehdot, rahoitusosuudet ja hallinnolliset kustannukset. Kolmannet maat eivät saa päätösvaltaa asetuksen puitteissa.

Asetus pannaan täytäntöön unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ((EU, Euratom) 2024/2509) 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla. Työohjelmissa määritellään tarkemmin rahan jakautumisesta ja rahanjakokriteereistä.

Pelastuspalvelu (artiklat 13–33)

Riskinarviointi ja riskinhallintasuunnittelu (artiklat 13–16)

Asetuksessa esitetään toimia riskien arvioinnin ja riskinhallintasuunnittelun vahvistamiseksi. Komissio ja jäsenvaltiot jatkavat yhdessä katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden (disaster resilience goals) kehittämistä, perustuen riskiarvioihin ja skenaarioihin.

Jäsenvaltioiden tulee toimittaa komissiolle viimeistään 31.12.2028 ja vähintään viiden vuoden välein yhteenveto riskiarviosta kansallisella tai alueellisella tasolla, mukaan lukien rajat ylittävät riskit, arviosta riskinhallinnan ja reagointikyvyn tasosta, toimista EU:n katastrofinkestävyyden tavoitteiden tukemiseksi sekä investointitarpeista, joihin voidaan hakea EU-tukea. Nykyinen raportointivelvoite on kolmen vuoden välein.

Komissio laatii vähintään viiden vuoden välein monialaisen yleiskatsauksen unionin kohtaamista luonnon ja ihmisen aiheuttamista katastrofiriskeistä ja katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden täytäntöönpanosta, kehittää unionin tason skenaarioita, antaa ohjeita raportointiin, voi pyytää lisätietoja ja suositella toimenpiteitä valmiuden parantamiseksi sekä seuraa jäsenvaltioiden toteuttamia toimia

Valmiuksien kehittäminen ja varautuminen (artiklat 17–26)

Valmiuksien kehittämisessä keskeisenä välineenä on unionin pelastuspalvelun osaamisverkosto, joka kokoaa, käsittelee ja jakaa tietoa katastrofiriskien hallinnasta, tukee osaamisen kehittämistä ja edistää yhteistyötä eri toimijoiden välillä, ml. yksityinen sektori. Verkosto tukee tutkimustulosten hyödyntämistä, oppimista ja innovaatioita sekä edistää kansainvälistä yhteistyötä.

Euroopan pelastuspalvelureservi koostuu jäsenvaltioiden vapaaehtoisesti sitomista avustusvalmiuksista. Lopullinen päätös avustusvalmiuksien käyttöönotosta tekee jäsenvaltio, joka on rekisteröinyt kyseiset avustusvalmiudet osaksi reserviä. Asetusehdotuksen liiteasiakirja I:n mukaan Euroopan pelastuspalvelureservin kehittämiseen ja käytettävyyteen liittyviä toimia esitetään rahoitettavaksi enintään 100-prosenttisesti, kun nykyisessä lainsäädännössä komission tuki on enintään 75 prosenttia.

EU-tason rescEU-valmiudet tarjoavat apua, jolla täydennetään kansallisella tasolla olemassa olevia ja Euroopan pelastuspalvelureserviin käyttöön antamia valmiuksia tai täytetään avunpyyntöihin liittyviä operatiivisia tarpeita. Komissio määrittelee valmiudet täytäntöönpanosäädöksillä mm. riskiarviointeihin perustuen. Pääsääntöisesti jäsenvaltiot hankkivat ja isännöivät valmiuksia. Asetusehdotuksen liiteasiakirja I:n mukaan komissio rahoittaa rescEU:n kehittämiseen, kunnossapitoon ja käytettävyyteen liittyviä toimia enintään 100-prosenttisesti. Komissio voi vuokrata, liisata tai hankkia muutoin rescEU-valmiuksia kuljetus- ja logistiikka-alan puutteiden korjaamiseksi sekä kiireellisesti tarvittavia valmiuksia asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. rescEU-valmiuksia voidaan käyttää sekä unionin sisäisiin että sen ulkopuolella tapahtuviin katastrofeihin, mikäli niillä on suuri vaikutus unioniin tai jäsenvaltioihin, tai mikäli niillä on kansainvälisiä vaikutuksia.

Komissio kehittää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ennakointi ja ennakkovaroitusvalmiuksia hyödyntäen EU:n avaruusvalmiuksia, kuten Galileo ja Copernicus. Komissio tukee Galileo-hätävaroituspalvelun integrointia kansallisiin järjestelmiin. Rajat ylittävissä katastrofeissa ERCC voi jakaa varoituksia jäsenvaltioiden pyynnöstä.

Hätäavun koordinoitikeskus ERCC ylläpitää ympärivuorokautista toimintavalmiutta ja tilannetietoisuutta sekä koordinoi, seuraa ja tukee avustustoimia unionin tasolla.

Uutena elementtinä perustetaan koordinoitikeskus kriisitilanteita varten, joka hyödyntää hätäavun koordinoitikeskuksen valmiuksia ja keskittyy monialaisiin kriiseihin liittyvien riskien ennakointiin, seurantaan ja koordinointiin.

Voimassaolevan unionin pelastuspalvelumekanismia koskevan lainsäädännön mukaisesti myös uudessa ehdotuksessa komission täytäntöönpanovalta koskee mm. unionin pelastuspalvelun osaamisverkon organisaation vahvistamista, Euroopan pelastuspalvelureserviä koskevien sääntöjen vahvistamista, reserviin tarvittavien avustusvalmiuksien lajien ja määrien määrittämistä, avustusvalmiuksien hyväksyntä- ja rekisteröintiprosessin vahvistamista ja avustusvalmiuksien laatu- ja yhteentoimivuusvaatimusten määrittämistä. Lisäksi komissiolle siirretään täytäntöönpanovaltaa määrittellä ne valmiudet, joista rescEU:n on muodostuttava, sekä laatuvaatimukset rescEU:hun kuuluville avustusvalmiuksille. Myös hätäavun koordinoitikeskuksen yhteydenpito jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kanssa on tarkoitus määrittellä komission täytäntöönpanosäädöksellä, samoin kuin CECIS-järjestelmän osat sekä tietojenvaihdon järjestämisen järjestelmän kautta.

Avustustoiminta (artiklat 27–30)

Avustustoiminta perustuu hätäavun koordinaatiokeskukseen lähettävälle avunpyynnöille. Jäsenvaltioita edellytetään viipymättä ilmoittamaan komissiolle ja muille jäsenmaille sattuneista tai välittömästi uhkaavista katastrofeista, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia. Monialainen koordinoitikeskus kriisitilanteita varten vastaanottaa unionin muiden välineiden kautta saatuja kriisi-ilmoituksia. Vahinkoa kärsinyt jäsenvaltio tai kolmas maa voi pyytää apua hätäavun koordinoitikeskuksen kautta. Avunpyyntö raukeaa 90 päivän kuluttua, ellei uusia perusteita esitetä.

Monialaisen kriisikoordinoitikeskuksen kautta voidaan antaa tukea seuraavissa monialaisissa kriisitilanteissa: kun avustustoiminta aloitetaan muiden riskinhallintavälineiden mukaisesti, kun IPCR aktivoidaan täysimittaisesti, EU:n yhteisvastuulausekkeen mukaisissa tilanteissa, kun neuvosto pyytää apua tai kun kyseessä on unionin tasoinen kansanterveysuhka tai WHO:n julistama kansainvälinen kansanterveysuhka. Unionin tuki avustustoimille voi kattaa enintään 100 prosenttia kustannuksista. Komissio voi hankkia tarvikkeita ja mahdollistavia palveluja tai myöntää avustuksia jäsenvaltioille niiden hankintaan.

Poikkeusolosuhteissa pelastuspalvelumekanismeja voidaan käyttää konsuliviranomaisten unionin kansalaisille antaman avun tukena kolmansissa maissa sattuvien katastrofien yhteydessä, jos asianomainen jäsenvaltio sitä pyytää. Tuki voi sisältää erityisesti palauttamis-, evakuointi- ja avustetun poistumisen toimia.

Komissiolle ehdotetaan siirrettäväksi täytäntöönpanovaltaa mm. katastrofeja koskeviin avustustoimiin liittyvien toiminnallisten menettelyjen vahvistamiseksi.

Unionin tuki avustustoiminnalle (artiklat 31–33)

Komissio tukee avustustoimintaa muun muassa jakamalla tietoa jäsenvaltioiden käyttöön antamista tarvikkeista sekä kuljetus- ja logistisista voimavaroista, avustamalla tarvittavien voimavarojen ja kaluston yksilöimisessä kaupallisilta markkinoilta, sekä rahoittamalla kuljetus- ja logistisia voimavaroja, mukaan lukien sotilaalliset voimavarat. Toimiin voidaan käyttää unionin tukea, vain mikäli tietyt asetuksessa määritellyt edellytykset täyttyvät.

Komissio avustaa apua tarjoavia jäsenvaltioita muun muassa kuljetus- ja logististen voimavarojen ja palvelujen yksilöimisessä, helpottamalla logistiikkakeskusten perustamista ja toimia, joilla mahdollistetaan lääkinällisen evakuoinnin toteuttaminen.

Avustusvalmiuksia voidaan lisääntyneen riskin tilanteissa sijoittaa väliaikaisesti ja ennakoivasti sekä koordinoita niitä. Lisäksi avustusvalmiuksia voidaan varata jäsenvaltioiden pyynnöstä niinä ajanjaksoina ja niillä alueilla, joilla esiintyy lisääntyntä tai toistuvaa kausiluonteista riskiä (esimerkiksi maastopalokausi).

Ympäristöönnettomuuksiin voidaan toimittaa tarvittavaa apua saastuttaja maksaa -periaatetta soveltamalla.

Komissio voi jäsenvaltioiden tai kansainvälisten järjestöjen pyynnöstä lähettää asiantuntijoita tai pelastuspalveluryhmiä tukemaan ennaltaehkäisyä, arviointia ja avun koordinoitua. Asiantuntijat valitaan jäsenvaltioiden nimeämisestä ehdokkaista pätevyyden ja kokemuksen perusteella. Lisäksi ryhmiin voidaan liittää myös muiden toimielinten ja virastojen, ml. Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontaviraston perustamisasetuksen mukaisen terveysalan erityistyöryhmän sekä muiden kansainvälisten toimijoiden asiantuntijoita. Komissio tukee ryhmiä logistisesti, turvallisuusjärjestelyissä ja tarvittavien toimenpiteiden valmistelussa.

Asiantuntijoiden ja pelastuspalveluryhmien lähettämistä koskevien sääntöjen vahvistamiseksi komissiolle ehdotetaan siirrettävän täytäntöönpanovaltaa.

Terveysuhkiin varautuminen ja reagointi (artikla 34)

Komissio tukee jäsenvaltioita niiden valmiuksien vahvistamisessa rajatylittävien vakavien terveysuhkien ehkäisemiseksi, niihin varautumiseksi ja reagoimiseksi. Tämä tapahtuu erityisesti tukemalla tiedonkeruuta, tietojenvaihtoa sekä ennakkovaroitus- ja valvontajärjestelmien käyttöä sekä parantamalla lääketieteellisten vastatoimien saatavuutta ja käytettävyyttä hankintojen, kapasiteettivarausten, varastoinnin ja lähettämisen avulla. Komissio tukee jäsenvaltioita myös kehittämällä valmiuksia sekä toteuttamalla tukitoimia valmiuksien kehittämiseksi, toteuttamiseksi ja seurannaksi yhteistyössä kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Tähän sisältyy myös tarvittavien välineiden ja infrastruktuurien, kuten tietotekniikkainfrastruktuurien, kehittäminen ja käyttöönotto.

Loppusäännökset (artiklat 35–38)

Kuten nykyisessäkin unionin pelastuspalvelumekanismia koskevassa lainsäädännössä, komissiolle ehdotetaan säädöksellä siirrettäväksi täytäntöönpanovaltaa. Loppusäännökset sisältävät täytäntöönpanovallan siirtoa koskevat menettelysäännökset. Komiteamenettelyssä komissiota avustaa asetuksen mukainen komitea, jonka toimintaan voivat osallistua myös kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen edustajat tarkkailijoina.

Aiempi päätös unionin pelastuspalvelumekanismista kumotaan vuoden 2028 alusta, mutta käynnissä olevat toimet voidaan saattaa loppuun vanhojen sääntöjen mukaisesti. Uutta asetusta on tarkoitus soveltaa 1.1.2028 alkaen.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteisiin

4.1 Oikeusperusta

Komissio on ehdottanut säädöksen oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', 168 artiklan 5 kohtaa, 196 artiklaa ja 322 artiklan 1 kohtaa.

SEUT 168 artiklan 5 kohta muodostaa oikeusperustan kannustintoimille, joiden tarkoituksena on suojella ja parantaa kansanterveyttä ja erityisesti torjua vaarallisia rajatylittäviä sairauksia, sekä toimille, jotka koskevat rajatylittävien vakavien terveysuhkien seurantaa, niistä hälyttämistä ja niiden torjumista. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat säätää tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan tällaisista toimista, jotka eivät voi käsittää jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

SEUT 196 artikla muodostaa oikeusperustan unionin aloitteille, joilla tiivistetään jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä vahvistetaan yhteisiä valmiuksia ennaltaehkäistä luonnon ja ihmisen aiheuttamia katastrofeja ja varautua ja reagoida niihin. Euroopan parlamentti ja neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen tarvittavista toimenpiteistä, joilla myötävaikutetaan edellä viitattujen tavoitteiden toteutumiseen mutta jotka eivät käsitä jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

Yhdessä SEUT 322 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat asetuksilla tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja tilintarkastustuomioistuinta

kuultuaan varainhoitosäännöt, joissa vahvistetaan varsinkin talousarvion laatimista ja toteuttamista sekä tilinpäätöksen esittämistä ja tilintarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä säännöt, joilla järjestetään taloushallinnon henkilöstön ja erityisesti tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien toiminnan valvonta.

Neuvosto tekee kyseisten oikeusperustojen nojalla päätökset määräenemmistöllä.

Säädöksen oikeusperusta on määriteltävä sen tarkoituksen ja sisällön perusteella. EU-tuomioistuimien on vakiintuneesti katsonut, että unionin lainsäätäjän olisi mahdollisuuksien mukaan pyrittävä aina käyttämään vain yhtä oikeusperustaa. Kahden tai useamman rinnakkaisen oikeusperustan käyttäminen on poikkeuksellinen ratkaisu. Se on EU-tuomioistuimen mukaan mahdollista silloin, kun on kyse toimesta, jolla on useampi samanaikainen tarkoitus tai sillä on useita osatekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista mikään ei ole toiseen nähden toisarvoinen ja välillinen.

Valtioneuvoston alustavan arvion mukaan useamman oikeusperustan käyttäminen vaikuttaisi tässä yhteydessä perustellulta, sillä ehdotetulla säädöksellä voidaan katsoa olevan useampi samanaikainen tarkoitus ja useita osatekijöitä, joista mikään ei vaikuttaisi olevan toiseen nähden toisarvoinen ja välillinen.

Useamman oikeusperustan yhdistäminen edellyttää lisäksi yhdenmukaista päätöksentekomenettelyä neuvostossa. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna ehdotettujen oikeusperustojen yhdistäminen on ongelmaton, sillä niiden kaikkien mukaan neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä. Valtioneuvosto huomioi myöskin, että kaikkien oikeusperustojen käsittelymenettelyt ovat yhteensopivat (tavallinen lainsäätämisjärjestys).

Suomi huomioi neuvotteluissa neuvoston oikeuspalvelun mahdollisen arvion.

4.2 Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Komission mukaan ehdotus on toissijaisuusperiaatteen mukainen. Jäsenvaltiot vastaavat ensisijaisesti katastrofien ehkäisystä, niihin varautumisesta ja niihin vastaamisesta. Komission toimivalta on tukevaa. Ehdotuksen tavoitteita ei kuitenkaan komission mukaan voi saavuttaa yksinomaan jäsenmaiden toimilla, koska kyse on tilanteista, jotka edellyttävät laaja-alaista ja rajatylittävää yhteistyötä.

Komission mukaan ehdotus tuo selkeää EU:n lisäarvoa, kuten ihmishenkien ja omaisuuden suojelemista, parempaa koordinaointia ja yhteistyötä, valmiuden parantamista suurkatastrofeihin sekä johdonmukaisempaa katastrofiriskien hallintaa. Lisäksi se mahdollistaa kustannustehokkaamman logistiikan ja resurssien käytön, suojaa EU:n taloudellisia etuja ja vahvistaa rakenteellista varautumista.

Komission mukaan ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, eikä se ylitä sitä, mikä on tarpeen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotuksen suunnittelussa on pyritty tunnistamaan ja hyödyntämään synergioita muiden ohjelmien kanssa sekä vahvistamaan yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa prioriteettien määrittelyssä. Tavoitteena on lisätä jäsenvaltioiden osallistumista tukemalla toimia ja madaltamalla osallistumisen esteitä. Ehdotus pyrkii vähentämään hallinnollista taakkaa sekä EU:n että kansallisten viranomaisten osalta, rajoittaen velvoitteet vain siihen, mikä on tarpeen komission budjettivastuun toteuttamiseksi.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen. Valtioneuvosto pitää toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden toteutumisen kannalta tärkeänä,

että vastuu pelastusvalmiuksien ja varautumisen kehittämisestä on jäsenvaltioilla itsellään ja komission toimet ovat näitä tukevia ja täydentäviä.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Komissio on laatinut osana ehdotuksen valmistelua vaikutustenarvioinnin, jonka avulla tunnistetaan ongelmia, asetetaan ehdotukselle tavoitteet ja määritettiin useita parannusmahdollisuuksia ja arvioitiin niiden vaikutuksia. Asetusehdotuksen vaikutustenarvioinnissa tunnistetaan kolme keskeistä ongelmaa: EU:n kriisinhallinnan reaktiivisuus, hajanaiset välineet ja puutteellinen solidaarisuus.

Arviossa esitetään neljä yleistavoitetta, esimerkiksi ennakoivan ja monialaisen lähestymistavan käyttöönotto sekä koko yhteiskunnan osallistaminen. EU-tason toimia pidetään välttämättöminä rajatylittävien ja moniulotteisten kriisien hallitsemiseksi.

Kolmesta tarkastellusta toimintavaihtoehdosta parhaaksi arvioidaan vaihtoehto 2, jossa yhdistetään pelastuspalvelu ja terveysuikiin varautuminen yhdeksi monialaiseksi mekanismiksi. Komission arvion mukaan vaihtoehto tarjoaa merkittäviä sosiaalisia, ympäristöllisiä ja taloudellisia hyötyjä sekä mahdollistaa EU:n lisäarvon täysimääräisen hyödyntämisen

5.1 Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotus liittyy komission esitykseen EU:n uudeksi monivuotiseksi rahoituskehikseksi 2028–2035. Taloudelliset vaikutukset täsmentyvät osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.

Asetuksen mukaiset ohjeelliset määrärahat ovat kiintein vuoden 2025 hinnoin 9 458 miljoonaa euroa monivuotisen rahoituskehiksen otsakkeen 2 'Kilpailukyky, vauraus ja turvallisuus' alla. Ehdotettu rahoitus olisi moninkertainen rahoituskehyskauden 2021–2027 määrärahoihin (noin 3,6 miljardia, sisältäen 2 mrd elpymis- ja palautumistukivälineestä, NextGenerationEU-ohjelma) verrattuna. Rahoitus kattaisi kuitenkin myös osia terveysturvallisuudesta ja laajemman varautumisen. Rahanjakokriteerit ja rahoituksen jakautuminen asetuksessa esitetyille eri toimille määritellään erillisissä työohjelmissa.

Uuden asetusehdotuksen myötä rahoitukseen tulee joustavuutta, joka mahdollistaa käyttämättömien määrärahojen siirtämisen seuraavalle vuodelle ensisijaisesti avustustoimiin (response) käytettäväksi.

Asetuksessa ehdotettu rahoitus ei sisällä kansallisia osuuksia, vaan Suomen saanto riippuu osaltaan kansallisista päätöksistä sekä Suomen omasta aktiivisuudesta hakea mekanismin puitteissa rahoitusta eri toimiin. Rahoitusta voidaan myöntää avustuksina, palkintoina, hankintoina tai ei-taloudellisina lahjoituksina. Komissio voi myöntää suoria avustuksia jäsenvaltioille ilman hakumenettelyä tietyissä tapauksissa.

Suomi on kuluvalla kaudella hyötynyt pelastuspalvelumekanismin rahoituksesta merkittävästi. Suomen euromääräinen saanto kuluvalla kaudella on ollut n. 310 miljoonaa euroa, joka vastaa noin 10 % koko rahoitusvälineestä.

RescEU-varmuusvarastot

Suomi ylläpitää kahta merkittävää rescEU-valmiusvarastoa. RescEU CBRN-valmiusvarastossa varastoitavilla materiaaleilla ja lääkevalmisteilla varaudutaan biologisten (B), kemiallisten (C), säteilyn (R) ja ydinaineiden (N) aiheuttamiin uhkatilanteisiin. Toinen rescEU-varasto (Medical/CBRN) keskittyy lääkinnällisiin materiaaleihin, lääkevalmisteisiin ja säteilymittalaitteisiin. EU-tason varastot tukevat tilanteissa, joissa apua pyytävän maan omat voimavarat eivät riitä vastaamaan kriisi- tai onnettomuustilanteeseen. Varastoidun materiaalin on oltava lähetysvalmiina suuronnettomuus- tai kriisialueelle 12 tunnissa avustustarjouksen hyväksymisestä. Euroopan komissio vastaa varastojen perustamis-, ylläpito- ja lähetyskustannuksista täysimääräisesti. Suomen kahden varastokokonaisuuden yhteisarvo on lähes 305 miljoonaa euroa. Toistaiseksi hankekokonaisuuden rahoitus ulottuu vuoden 2026 syksyyn saakka.

Hankekokonaisuutta toteuttaa Suomessa konsortio, johon kuuluvat sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Huoltovarmuuskeskus ja Säteilyturvakeskus.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Valtioneuvoston arvion mukaan ehdotettu sääntely ei ole ristiriidassa Suomen perustuslain kanssa, eikä sillä rajoiteta perus- tai ihmisoikeuksien toteutumista.

Asetuksella pyritään varmistamaan ihmisten, ympäristön ja omaisuuden, myös kulttuuriperinnön, suojelu kaikenlaisilta luonnonkatastrofeilta ja ihmisen aiheuttamilta katastrofeilta, joihin kuuluvat myös rajatylittävät vakavat terveysuhkat. Asetusehdotuksella katsotaan olevan liittymäpintoja perustuslakiin oikeuden elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, omaisuuden suojan, vastuun ympäristöstä sekä väestön terveyden edistämisen näkökulmasta, ja sen voidaan katsoa edistävän näiden perusoikeuksien toteutumista.

Perustuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään ja henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslain 19 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.

Komission mukaan asetusehdotus on EU:n perusoikeuskirjan ja sopimusartiklojen mukainen, ja sen tavoitteena on vahvistaa kansalaisten suojelua kriisitilanteissa perusoikeuslähtöisesti. Ehdotuksessa korostetaan oikeutta elämään (2 artikla), vapauteen ja turvallisuuteen (6 artikla), terveydenhuoltoon (35 artikla), ympäristönsuojeluun (37 artikla), tasa-arvoon (III luku) sekä hyvään hallintoon (41 artikla). Lisäksi ehdotus huomioi YK:n vammaissopimuksen 11 artiklan mukaiset velvoitteet, jotka koskevat vammaisten henkilöiden suojelua vaaratilanteissa.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallanjaosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991). Maakunnalla on lain 18 §:n mukaan lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat yleistä järjestystä ja turvallisuutta 27 §:n 27, 34 ja 35 kohdassa säädetyn poikkeuksin sekä palo- ja pelastustointia.

Ahvenanmaan itsehallintolaissa säädetyn toimivallanjaon perusteella valtakunnan toimivallassa on pyytää kansainvälistä apua Ahvenanmaan alueelle. Maakunnan toimivaltaan kuuluvissa

asioissa on maakunnan viranomaisten vastuulla arvioida, tarvitaanko ulkopuolista apua sekä lähettää mahdollinen pyyntö valtakunnan toimivaltaiselle ministeriölle. Valtakunnan viranomaisen on huolehdittava yhteydenpidosta ulkomaille samaan tapaan kuin muun Suomen osalta. Valtakunnan toimivaltaan kuuluvat myös 27§:n 1 mom. 29 kohdan (tarttuvat taudit) sekä 30 kohdan (terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstön kelpoisuusvaatimukset, apteekkilaitokset, lääkkeet, lääkkeenomaiset tuotteet, huumausaineet).

Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallintolain 59 b § mukaisesti oikeus toimeenpanna EU-politiikkaa Ahvenanmaan maakunnassa niillä toimialoilla, joiden osalta maakunnalla on lainsäädäntötoimivalta. Ne toimenpiteet, jotka kuuluvat EU:n koheesiopolitiikan, maaseudun kehittämisen tai meri- ja kalatalouspolitiikan alaan, sisältyvät maakunnan toimivaltaan.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Ehdotuksen käsittely on aloitettu neuvoston pelastuspalvelutyöryhmässä (PROCIV) 18.7.2025 esittelyllä ja artiklakohtaisella läpikäynnillä 1.9. eteenpäin. Puheenjohtajamaa Tanskan tahtotilana on edetä käsittelyssä rivakasti.

Jäsenvaltioiden kannanmuodostus on vielä kesken.

Euroopan parlamentissa asian käsittelystä vastaava valiokunta ei ole vielä tiedossa.

Pelastuspalvelumekanismien uudistaminen ja monet siihen sisältyvät toimet ovat osa EU:n varautumisunionistrategian toimeenpanoa. Valtioneuvoston kannat strategiaan on muodostettu valtioneuvoston selvityksessä E 35/2025vp.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen komission tiedonannosta sekä ehdotuksista vuosia 2028–2034 koskevaan EU:n monivuotiseksi rahoituskehikseksi 19.9.2025, kts. E 73/2025 vp.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Valtioneuvoston kirjelmä muistioineen on valmisteltu sisäministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Muistio on ollut kommentoitavana EU13 Kriisivarautuminen ja hybridiuhat -jaostossa kirjallisesti 15.-21.10.2025 ja MFF-johtoryhmässä 28.10.2025. Valtioneuvoston kannat linjattiin EU-ministerivaliokunnassa 7.11.2025.

10 Valtioneuvoston kanta

Komission tiedonantoa ”Dynaaminen EU:n talousarvio tulevaisuuden tarpeisiin – Monivuotinen rahoituskehys 2028-2034” ja Suomen ensivaiheen kantoja koskevassa E-kirjeessä EU/852/2025-VNK-8 todettiin muun muassa seuraavasti:

Komission ehdottama kokonaistaso on liian korkea. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi katsoo, että EU-budjetin taso tulee säilyttää kohtuullisena välttämättä Suomen nettomaksuosuuden kasvua. On välttämätöntä löytää taso, joka ei kasvattaisi maksutaakkaamme kohtuuttomasti, mutta mahdollistaisi keskeiset painotukset, kuten puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamisen, ja turvaisi merkittävimpiä saantojamme, kuten maatalouden rahoituksen.

Suomi pitää välttämättömänä EU-rahoituksen painopisteiden priorisointia ja korostaa Suomen tavoitteiden arviointia kokonaisvaltaisesti ja strategisesti.

Suomi tukee komission ehdotusta kasvattaa puolustuksen (ml. sotilaallinen liikkuvuus), kriisivarautumisen ja rajaturvallisuuden rahoituksen osuutta tulevassa rahoituskehityksessä.

Varautumisen osalta Suomi katsoo, että EU-rahoitusta tulisi olla mahdollista kohdentaa jäsenvaltioiden varautumistoimiin nykyistä laajemmin huomioiden kuitenkin jäsenvaltioiden ensisijainen toimivalta asiassa. Suomi kiinnittää erityistä huomiota EU-rahoituksella saavutettavaan Euroopan laajuiseen lisäarvoon varautumisen osalta, ml. nykyisen rescEU-tyyppisen välineen jatkuvuuden turvaamiseen.

Kokonaisuudesta

Valtioneuvosto tarkastelee komission ehdotuksen yksityiskohtia osana rahoituskehityksen kokonaisuutta ja tarkentaa kantaansa neuvottelujen edetessä. Suomen lopulliset kannat muodostetaan neuvottelujen loppuvaiheessa muodostumassa olevan kokonaisuuden perusteella Suomen kokonaiset huomioiden.

Komission ehdotusten rahoituksen mitoitukseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehitysneuvottelujen kokonaisuutta.

Edellä esitetyjä valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena unionin pelastuspalvelumekanismia koskevan EULainsäädännön uudistamista ja suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti terveyshätätilanteisiin varautumisen ja vasteen sisällyttämiseen asetukseen. Valtioneuvosto tukee koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan ja laajemman soveltamisalan huomioimista, jotta voidaan paremmin vastata muuttuneeseen turvallisuusympäristöön ja varautua laaja-alaisiin, pitkäkestoisiin ja samanaikaisiin kriiseihin, mukaan lukien aseelliset konfliktit, sota ja hybridiuhkatilanteet.

Valtioneuvosto korostaa, että vastuu kansallisen turvallisuuden, varautumisen ja pelastustoimen kehittämisestä on jäsenvaltioilla itsellään ja komission toimet ovat näitä tukevia ja täydentäviä.

Valtioneuvosto katsoo, että pelastuspalvelumekanismien uudistusta tulee tarkastella paitsi osana varautumisunionistrategian toimeenpanoa, myös osana laajempaa Euroopan unionin sopeutumista turvallisuusympäristön muutokseen ml. puolustuksen valkoisen kirjan ja sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoa.

Valtioneuvosto panee merkille, että mekanismin rahoitukseen esitetään huomattavaa lisäystä.

Valtioneuvosto korostaa, että Suomen maantieteellinen sijainti ja asema 'itäisenä etulinjan maana' on keskeistä myös suhteessa kriisivarautumiseen ja tulevaan rahoituksen kohdentamiseen. Valtioneuvoston tavoitteena on, että tulevassa pelastuspalvelumekanismien rahoituksen jakautumisessa huomioitaisiin aiempaa kattavammin ennaltaehkäisy ja varautuminen konkreettisten avustustoimien ja vasteen, kuten materiaaliavun, ohella.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että unionin pelastuspalvelumekanismilla edelleen vahvistetaan pelastustoiminnan ja väestön suojaamisen suorituskykyä. Valtioneuvosto pitää lisäksi tavoiteltavana, että rahoitusta voisi kohdentaa yhteiskunnan varautumiseen ja väestön kriisinkestävyyden vahvistamiseen, erityisesti siviiliväestön suojaamiseen, kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen, huoltovarmuuden vahvistamiseen sekä siviilivalmiustoimijoiden suorituskykyyn varautua ja vastata normaali- ja poikkeusolojen uhkiin. Lisäksi valtioneuvosto painottaa terveyshätätilanteisiin varautumisen ja vasteen edistämistä, ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa.

Valtioneuvosto tukee ehdotuksessa esitettyjä uusia ja vahvistettuja elementtejä koskien siviilisotilasyhteistyön edistämistä, laajempaa kriisikoordinaation tasoa, terveysturvallisuuden vahvistamista, väestön varautumista ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä ja katsoo, että ne vastaavat sisällöltään Suomen ajattelua ja tavoitteita kriisivarautumisen vahvistamiseen liittyen. Valtioneuvosto tukee ehdotuksen tavoitteita pelastuspalvelumekanismia koskevan sääntelyn ja operatiivisten edellytysten yksinkertaistamiseksi ja selkeyttämiseksi.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä neuvoston roolia vahvistavia toimia. Hallintoprosessia työohjelmien laadinnassa ja rahoituksen jakautumisessa tulisi selkeyttää.

Valtioneuvosto katsoo, että asetuksen valmistelussa ja EU-varojen käytössä tulisi seurata EU:n varainhoitoasetuksen mukaisia menettelyjä ja periaatteita. Asetusehdotuksen osalta huomioidaan katastrofiavustukseen liittyvien rahoitustarpeiden ennakoimattomuus.

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti terveyshätätilanteisiin varautumisen ja vasteen sisällyttämiseen asetukseen sekä pitää tärkeänä selkeyttä suhteessa muuhun terveyshätätilanteiden varautumista koskevaan rahoitukseen. Neuvotteluiden kuluessa selvitetään terveysosiota koskevan osuuden suhdetta asetuskokonaisuuteen.

Valtioneuvosto katsoo, että hätäavun koordinaatiokeskus ERCC:n yhteyteen perustettava laajempi koordinoitavien kriisitilanteita varten (crisis coordination hub) tulisi tuottaa aitoa lisäarvoa, eikä muodostaa päällekkäisiä rakenteita eikä hallinnollista taakkaa. Jatkotyössä on tärkeää varmistaa, etteivät ERCC:n nykyiset toiminnot ja palvelut häiriinny. Neuvotteluiden aikana tulee selvittää keskuksen toimintaa sekä sen suhdetta olemassa oleviin kriisirakenteisiin, ml. terveyssektorin rakenteisiin.

Valtioneuvosto korostaa uhka- ja riskiarvioihin perustuvan toiminnan ja seurannan merkitystä osana päätöksentekoa. Riskiarvioiden raportointisyklin tulisi olla perusteltu ja tarkoituksenmukainen ja huomioida tarvittavilta osin muut keskeiset prosessit, kuten kriittistä infrastruktuuria ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarviointi (CER), NIS2-kyberturvallisuusdirektiivin riskiarviot ja Naton vastaavat raportointivaatimukset. EU:n yhtenäisen tiedustelun analysointikyvyn (SIAC) ja EU:n tiedusteluanalyysikeskuksen (INTCEN) rooli keskeisinä tiedusteluanalyysien tuottajina tulee huomioida asianmukaisesti ja päällekkäistä työtä välttämällä.

Valtioneuvosto katsoo, että EU-tason rescEU-kapasiteettien kehittämisen tulee olla strategista ja perustua uhka- ja riskiarvioihin. Yhteisten kapasiteettien käyttöönoton tulisi pääsääntöisesti säilyä rajattuna tilanteisiin, joissa kansalliset voimavarat ja jäsenvaltioiden ennalta sitouttamat resurssit eivät ole riittäviä vastaamaan tehokkaasti kriisiin. Samalla on kuitenkin tärkeää varmistaa, että perustettujen kapasiteettien tuottama lisäarvo hyödynnetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti niin EU-tasolla kuin kansallisesti sekä turvataan tarvittavien kapasiteettien jatkuvuus. Valtioneuvosto panee merkille vastikään julkaistun EU:n varastointistrategian ja seuraa sen vaikutuksia rescEU-kokonaisuuteen.